

Čj.: 43586/2023-UVCR

Zápis z mimořádného jednání Pracovní skupiny pro řešení situace německých (a dalších) hrobů v České republice ze dne 24. srpna 2023

Jednání se uskutečnilo dne 24. srpna 2023 (09:00 – 12:00 hod.) Hlavní budova Úřadu vlády, zasedací místnost 149 (adresa: nábřeží Edvarda Beneše 128/4, Praha 1 - Malá Strana, PSČ 118 01)

Přítomní členové:

Martin Herbert Dzingel (předseda, německá menšina), Roman Bláha (badatel), Stanislav Děd (badatel);

Hosté: Tamara Dobrovolná (Ministerstvo pro místní rozvoj), Jaromír Dvořák (starosta Nového Boru), Štěpánka Šichova (Společnost česko-německého porozumění Trutnov - Krkonoše, z.s.), Tomáš Vlach (Svaz měst a obcí);

Omluveni:

Jan Břečka (Moravské zemské muzeum), E. Číhalová (ruská menšina), Alexej Kelin (ruská menšina), Tomáš Kotrlý (MMR), Olga Mandová (ukrajinská menšina), Michael Pelíšek (židovská komunita), Ondřej Kolář (Slezské zemské muzeum), Milan Mičo (MMR), Claudia Varhol (SMOČR);

Úřad vlády ČR:

Tadeáš Mertlík, Kateřina Bursíková Jacques, Klára Šimáčková Laurenčíková

Program mimořádného jednání:

1. Likvidace hrobů v Heřmánkovicích

Předseda Pracovní skupiny pro řešení situace německých (a dalších) hrobů v České republice (dále jen „PS“) M. H. Dzingel svolal mimořádné jednání kvůli aktuálnímu problému, kterým bylo zlikvidování hrobů německojazyčných obyvatel v Heřmánkovicích.

M. H. Dzingel otevřel jednání s otázkou, jaká má být reakce PS na zmíněnou situaci a jak podobným situacím zabránit. K. Šimáčková Laurenčíková reagovala, že abychom do budoucna mohli takovýmto událostem zbránit, je nutná evidence hrobů a podpora samospráv.

Š. Šichová ze Společnosti česko-německého porozumění Trutnov - Krkonoše, do jejíž působnosti patří i Heřmánkovice uvedla, že se zúčastnila se pietního aktu v Heřmánkovicích. Hovořila se starostkou Heřmánkovic, dle které se jednalo pouze o opravu hřbitova a nejednalo se o žádný projev nenávisti. Jsou v plánu dobrovolné brigády oprav hřbitova. Domnívá, že by byla vhodná spolupráce s místními akčními skupinami.

T. Dobrovolná zmínila, že obce měly vypracovat nové řády pohřebišť podle vzoru Ministerstva pro místní rozvoj. Navrhuje, že by bylo vhodné vytvořit metodiku, jak se starat o německá pohřebišť.

R. Bláha zmínil, že údržba pohřebišť je velmi finančně náročná. Dle jeho výpočtů by základní údržba vyšla na miliardu korun. Š. Šichová dodala, že právě vysoké náklady vedly k likvidování hrobů v Heřmánkovicích. R. Bláha dodal, že roli hraje také neznalost historie.

S. Děd zmínil, že předchozí debata se nevěnovala tématu mimořádného jednání PS. Kritizoval jednání starostky Heřmánkovic, neboť došlo k porušení mezinárodní smlouvy s Německem. Měly by být vyvozeny důsledky. Dle jeho mínění by mělo být podáno trestní oznámení.

J. Dvořák dodal, že je potřeba, aby vznikla zákonná povinnost pro obce identifikovat a evidovat pohřebišť na jejich území. T. Vlach zmínil, že by byla vhodná dotační podpora pro obce na údržbu hrobů. Zároveň si je vědom nutnosti edukace. Navrhnul, aby byl vypracován článek s příklady dobré praxe, který by byl určen starostům obcím. R. Bláha zmínil, že v Praze funguje adopce hrobů významných osobností.

K. Bursíková Jacques dodala, že je nutné zabránit devastaci hrobů a jejich úprava je nadstavbou. Konkrétní případ v Heřmánkovicích by měl sloužit jako edukační a exemplární případ. T. Dobrovolná dodala, že pohřebišť jsou v gesci krajů. Dle zákona o pohřebnictví nedošlo k hanobení ostatků.

S. Děd odpověděl, že se neví, jestli nedošlo k hanobení ostatků, protože daný případ je stále vyšetřován Policií ČR.

Přítomní se shodli, že bude vhodné přijmout usnesení, které bylo formulováno následovně.

PS pro řešení situace německých (a dalších) hrobů

odsuzuje způsob likvidace hrobových zařízení z hrobových míst německojazyčných obyvatel na příkladu Heřmánkovic, zejména z níže uvedených z důvodů:

- a) je přesvědčena o nepřijatelnosti zvoleného postupu likvidace hrobových zařízení z důvodu nedodržení piety k pohřbeným osobám;
- b) nedodržování morálního a etického hlediska;
- c) domnívá se, že došlo k porušení Smlouvy mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Spolkovou republikou Německo o dobrém sousedství a přátelské spolupráci, Sdělení č. 521/1992 Sb.;
- d) PS bude sledovat prošetření výše uvedeného případu, zda nebyl v rozporu s příslušnou legislativou;

PS využije tento případ jako nevhodný příklad při sestavování metodiky komplexního řešení situace německých hrobů;

PS vyzývá samosprávy k citlivému přístupu při správě pohřebišť;

PS je připravena poskytnout jakoukoliv součinnost orgánům činným v trestním řízení;

PS bude informovat partnerskou pracovní skupinu sudetoněmeckého krajanského sdružení;

PS navrhuje, aby se tato záležitost projednala na jednání Rady vlády pro národnostní menšiny.

Usnesení bylo schváleno jednomyslně.

Tímto bylo mimořádné jednání PS ukončeno.